

ΑΠΟΛΕΥΣΘΝ ΔΙΑ ΝΑ ΣΩΣΗΣ.

(Συνέχεια ἴδε Τεῦχ. ΜΑ')

—ο—

Ὁ πόλεμος μετοξὺ Ἰσπανίας καὶ Ναπολέοντος εἶχεν ἀρχοῖσι ἤδη, ἐξηκολούθησεν ὁ δὲν Καστάνος, πόλεμος αἱματηρὸς καὶ πεισματώδης, ὅστις ἐμελλε ν' ἀναγκάσει τὴν πολυτλήν πτῆσιν τοῦ μέχρι τῆς Σιγμῆς ἐκείνης θριαμβεύοντος αὐτοῦ, καὶ νὰ χαλαρώσῃ τὴν τύχην τῆς Γαλλίας. Δὲν θέλω σὰς διηγήθῃ τὰς φρικώδεις περιπετείας καὶ τὰ σκληρὰ ἐπεισόδια, δυστυχῶς πασίγνωστα, τῆς πάλης ταύτης, καθ' ἣν ἡ ἀνδρία ἦτο ἰσὺ ἐκατέρωθεν καὶ καθ' ἣν τὸ αἰσθητὸν τοῦ πατριωτισμοῦ ἀντιπαρετάσσοντο κατὰ τῆς στρατιωτικῆς εὐταξίας. Ὁ Οὐέρτας μᾶς εἶχεν ὀδηγήσει ἀπὸ μάχην εἰς μάχην, καὶ ἀρχηγούντος αὐτοῦ εἰσῆλθομεν νικηταὶ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς ἐπαρχίας, ὅθεν πρότινων ἡμερῶν εἴχομεν διωχθῆ.

Ὁ Οὐέρτας διεκρίντο ὡς πολιτικὸς συνετὸς καὶ ὡς στρατιωτικὸς ἐραστήριος. Ἡ πρώτη αὐτοῦ φροντίς ἅμα εἰσελθόντος εἰς τὴν ἀνάστατον καὶ ἐρημωμένην ἐκείνην πόλιν, ὑπῆρξε ν' ἀποκαταστήσῃ, ἔσον αἱ περιστάσεις τὸ ἐπίτρεπον, τὴν τάξιν καὶ τὴν κυβέρνησιν. Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐπανοστάσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ὑπερασπίσεως, ἥς ἔργον ἀπορατήριον ἦτο νὰ μάχεται καὶ νὰ νικᾷ, διεύρθη καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ συνεισφοράς διοικητικῆς, τῆς ὁποίας ἡ μὲν προεδρία ἀνέτεθῃ εἰς τὸν Οὐέρταν, ἡ δὲ ὑποπροεδρία ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν δὲν Διέγον, ἄνδρα πνεύματος μὲν ἐνεργητικῷ, ἀλλὰ χαρὰ κτηρὸς αὐστηροῦ, φιλεκδικίου, διαίου καὶ ἀποτέμου. Τὸ καὶ ἐμὲ διετήρησα τὴν διοίκησιν μοῖρος τινὸς ἐκλεκτῆς, ἐπιφορτισμένης τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν, ὑπὸ τὸς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ προέδρου τῆς συνόδου.

Εἶχον ἐννοήσει ὅτι τὴν σπουδαιότητα τοῦ καθήκοντος τοῦ ὁποῖον ἡ φίλα τοῦ Οὐέρτα μοί εἶχεν ἐμπιστευθῇ, καθήκον δύσκολον, ἐπικινδύνον, καὶ ὅπερ ἦτο δυνατό νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα ἀντεθνικά. Ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐπαναφίξω τὴν τάξιν καὶ νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν δημοσίαν ἀσφαλείαν ἐν τῷ μίσῳ λαοῦ τὸν ὁποῖον ὁ ἐμφύλιος πόλεμος εἶχε συνειθίσῃ πρὸς τὸν θόρυβον καὶ τὴν ἀκολασίαν. Ὁφείλον, οὕτως εἰπεῖν, ν' ἀναστήσω τὴν εἰρήνην τὴν ἐπισύσαν ἡμέραν τοῦ πολέμου, καὶ νὰ καταστείλω τὰ πάθη ἐκείνα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς αὐτοὶ εἴχομεν διερεθίσαι. Ὁφείλον ν' ἀναδοχῶ τὴν διοίκησιν τῆς ἐνόπλου δυνάμεως πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ψηφισμάτων τὰ ὁποῖα ἡ σύνοδος ἐμελλε νὰ ἐκδώσῃ· διό, εἰς τὰ νέα ταῦτα καθήκοντα, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἀπάθεια ἐπρεπε νὰ ἀναδιχθῶσι τὴν ὁρμὴν τοῦ πολέμου. Μολαταῦτα πλήρη ἔχων ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν δραστήριον χαρὰκτῆρα τοῦ Οὐέρτα, εἰς τὰς γενναιοφύχους αὐτοῦ διαθέσεις, εἰς τὸ ταχύ καὶ εὐσταθὲς θέλημα του, ἀφωσιώθην ὅλος εἰς αὐτὸν ἔτοιμος ὢν νὰ ἐκτελῶ τὰς διαταγὰς του μὲ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν,

τὰς ὁποίας ἐπιτάσσει ἡ εὐταξία, καὶ τὰς ὁποίας καθίστα ἐν φυσικωτέρας φιλία ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, ἐρρεζωθεῖσα ἐν μάλλονδιὰ τῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης συναδελφότητος.

Τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν ἡ σύνοδος ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν τῆς, ἡ συγκλήσεως ὑπῆρξεν ὑπερβολικῇ ὁλος ὁ λαὸς εἶχε συσσωρευθῇ ἐπὶ τῆς πλατείας, καὶ ἀνέμενε μὲ ἀκράτητον ἀνυπομονήσαν τὰς πρώτας πράξεις τῆς νέας ταύτης κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἡτοιμάζετο ἤδη νὰ ἐπικρίνῃ. Διέτρεξα τὴν πόλιν ἐφιππος διὰ νὰ ἴδω εἰς ποίαν κατὰστασιν εὐρίσκοντο τὰ πράγματα, καὶ πάραυτα ἐνόησα τὸ ἐπικινδύνον τοῦ αὐξάνοντος ἐκείνου ἀναθρασμοῦ. Τῷ ὄντι, ὁ λαὸς ἠθόθαντο ἀποστροφῇ ἐνστικτικῇ πρὸς τὴν νέαν συνέλευσιν. Αἱ ἰδέαι τῆς τάξεως, τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς εὐταξίας, τὰς ὁποίας αὐτὴ εἶχεν ἀποστολὴν νὰ διαδώσῃ, ἐφαίνοντο τρόπον τινὰ ὡς ἀνανέωσης τῆς γαλλικῆς διοικήσεως, καὶ ἐπομένως ἐμελλον νὰ λάβωσι κακίστην ὑπόδοχὴν ἐκ μέρους τοῦ φιλοταράχου ἔχλου, ὅστις ἀπαρσῆς πράξεις του ἐκάλυπτε μὲ τὸν μανδύαν τοῦ πατριωτισμοῦ. Αἱ κρουγαί· «Θάνατος εἰς τοὺς γαλλιστὰς! θάνατος εἰς τοὺς ἰωσφεῖνους!» ἐξήρχοντο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐκ τῶν διαφόρων συσσωματώσεων, ἐμπνευσμένων ὑπὸ ἀπειλητικῷ ἐνθουσιασμοῦ. Ἦδη αἱ οἰκίαι τῶν φιλητῶν κατοίκων, περὶ ὧν ὑπῆρχον ὑπόνοιαι, διεκαίως ἡ ἀδίως, οἱ εἶδον μὲ ὄμμα εὐμενὲς τὴν γαλλικὴν κατοχὴν, εἶχον ποραιοθῇ καὶ ἐξυβρισθῇ. Μετὰ φρίκης σχεδὸν εἶδον τὰ ἀπαίσια ἐκείνα προσηνύματα· ἡ δὲ ἀνησυχία μου ἐπηξήσεν ἐντὶ μᾶλλον ὅτι παρητήρησα ὅτι οἱ ἀχολίνωτοι ἐκείνοι κρουγοὶ εὐρίσκον ἡχῶ καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς στρατιώτας, εἴτινες, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων, ἐδήλουν ἐξωτερικῶς τορυβώδη συγκλήσιν. Ἠθέλησα νὰ προειδοποιήσω πάραυτα τὸν Οὐέρταν περὶ τῶν ἐπικινδύνων τούτων διαθέσεων τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἔτρεξα εἰς τὸν οἶκον τῆς συνελεύσεως· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀναβῶ εἰς τὴν αἴθυσαν τῆς συνεδριάσεως, ἐφρόντισα νὰ τοπεθετήσω εἰς τὴν ἐξωτερικὴν οὐλὴν τοῦ παλατίου ἐν ἀπόσπασμα ἱππέων, τῶν ὁποίων τὴν εὐταξίαν καὶ ἀρροῖωσιν ἐγνώριζον ἐκ τῶν προτέρων.

Μόλις ἐπροχώρησα θήματά τινα καὶ ἐμπεδίσθην ὑπὸ νέας τινὸς κόρης, τῆς ὁποίας ἡ χάρις καὶ ἡ κομψότης καθίσταντο ἐκ πρώτης ὀψεως καταφανεῖς, ἀν καὶ ἐφόρει μέλαιναν ὀθώνην ἥτις ἐκάλυπτεν αὐτὴν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ τῆς ὁποίας οἱ μεγάλοι καὶ κυματίζουσαι πτυχαὶ ὑπέκρυπτον κάλλος τὸ ὁποῖον εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ μαντεύσῃ.

«Κύριε, μὲ εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν, μὲ φαίνεται ὅτι σὰς γνωρίζω... Δὲν εἶσθε ὁ δὲν Καστάνος, ὁ φίλος τοῦ στρατηγοῦ Οὐέρτα;

Τῇ ἀπήντησα θετικῶς καὶ ἐζήτησα τὸς διαταγὰς τῆς· «Ἐπιθυμῶ, ἐπανέλαβεν ἐκείνη μετὰ πλειοτέρας εὐσταθείας, νὰ ἐμιλήσω ἀμέσως μὲ τὸν στρατηγόν. Ἔχω νὰ τῷ διακοινώσω ὁδηγίας πολιτικῆς μεγάλης ἐπιστημότητος... ἀνευ ἀναβολῆς... Εἰπέτε τῷ σὰς παρακαλῶ ὅτι τὸν καθικετεύω γονυκλινῆς· νὰ μὲ δειχθῇ αὐτὴν τὴν στιγμὴν!